

Porównanie platform aukcyjnych z punktu widzenia jednostek administracji publicznej

Jednostki administracji publicznej chcące przeprowadzić aukcję w Internecie mogą skorzystać z oferty trzech firm - Polskiej Platformy Przetargowej działającej w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A., Marketplanet - Otwarty Rynek Elektroniczny S.A. lub Elektronicznej Platformy Przetargowej „e-przetarg.pl”. To, co najbardziej różni analizowane platformy, to koszty „wynajęcia”.

Rozwój Internetu przyniósł wiele nowych rozwiązań także w obszarze przetargów, zarówno w biznesie, jak i w sferze publicznej, którą obowiązują przepisy Prawa zamówień publicznych. Stopniowo rosnące zainteresowanie elektroniczną formą wyboru oferentów także wśród administracji publicznej powoduje konieczność zastosowania odpowiedniego narzędzia do przeprowadzenia postępowania przetargowego na platformie elektronicznej. Do wyboru jest stworzenie własnego rozwiązania lub skorzystanie z dostępnych systemów.

Chęć stworzenia własnego rozwiązania przez nawet największą jednostkę publiczną po analizie wymagań funkcjonalnych i technicznych, jakie musi spełni taki system, powoduje zainteresowanie funkcjonującymi już na polskim rynku systemami. Od niemal roku pierwsi odważni korzystają z oferty firm Polskiej Platformy Przetargowej działającej w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. lub Marketplanet - Otwarty Rynek Elektroniczny S.A.

Obecne Prawo zamówień publicznych ogranicza aukcje elektroniczne jedynie do dostaw, których roczna kwota dla określonej pozycji (pierwsze trzy znaki) według wspólnego słownika zamówień towarów i usług CPV nie przekracza 60 tys. eur. Aukcja taka to wybór dostawcy, który zaoferuje najniższą cenę, wykorzystując mechanizm odwróconej licytacji.

Przygotowania do aukcji elektronicznej

Aukcja elektroniczna musi spełniać wszystkie wymagania ustawy. Począwszy od ogłoszenia o rozpoczętej procedurze przetargowej, poprzez proces formalnej kwalifikacji oferentów zgodnie z wymaganiami zamawiającego i wymogów procedury przetargowej, zaproszenia do składania ofert oraz przeprowadzenie aukcji właściwej aż do zawarcia umowy z wyłonionym oferentem.

W przeciwieństwie do aukcji biznesowych, gdzie zamawiający może zlecić właścicielowi platformy aukcyjnej przeprowadzenie aukcji, w przetargach publicznych zamawiający sam musi przeprowadzić procedurę przetargową, korzystając w różnym stopniu z jego pomocy. Właściciele omawianych platform oferują różnorodną pomoc w przeprowadzeniu tego procesu. Może ona obejmować: ogłoszenie na platformie informacji o planowanej aukcji, listę firm, które poleca do zaproszenia do aukcji, udział w weryfikacji podmiotów zainteresowanych udziałem w aukcji, konfigurację systemu aukcyjnego zgodnie z wymaganiami zamawiającego, tworzenie w systemie odpowiednich ustawień dla poszczególnych oferentów (kont, login, haseł, uprawnienia

itp.), szkolenie pracowników zamawiającego i oferentów, przeprowadzenie aukcji próbnej i właściwej, sporządzenie dokumentacji z przeprowadzonej procedury wyłonienia dostawcy(ów). Obaj operatorzy oferują wszystkie możliwe działania wspomagające cały proces przetargowy w granicach dopuszczalnych prawem. To od zamawiającego zależy, w jakim zakresie korzystać będzie z tych możliwości.

Technika prowadzenia aukcji

Po zalogowaniu do systemu uczestnicy aukcji (zamawiający i oferenci) w czasie rzeczywistym obserwują tylko oferowane ceny, bez nazwy oferenta. Oferenci w odpowiedzi na ofertę wyjściową oferują stopniowo według ustalonego kroku coraz niższe ceny, niekiedy aż do osiągnięcia przez siebie progu opłacalności. Po upływie przyjętego czasu (zwykle 20 – 30 minut) aukcja zostaje zamknięta. Zamawiający często decydują się jeszcze na przeprowadzenie dogrywki. Zwycięzcą zostaje firma, która złożyła ostatnią najkorzystniejszą ważną ofertę.

Od strony technicznej proces jest dość skomplikowany. Poza całym procesem autentykacji oferentów, organizacji przyjmowania ofert i ich publikowania konieczne jest sprawdzanie ważności oferty. Żeby oferta była ważna oferenci muszą stosować kwalifikowany podpis elektroniczny, który dla każdej składanej oferty musi być sprawdzany, czy nie wygasła jego ważność lub czy nie został w międzyczasie unieważniony. Wszystkie analizowane platformy aukcyjne obsługują więcej niż jeden podpis kwalifikowany (PPP obsługuje większość standardowych podpisów kwalifikowanych, zaś Marketplanet i e-przetarg.pl podpisy kwalifikowane wszystkich czterech obecnych wystawców kwalifikowanych).

Rozwiązania techniczne

Od strony użytkownika aplikacja uruchamiana jest w typowej przeglądarce internetowej. Wszystkie komponenty samoczynnie są instalowane i po zalogowaniu wchodzimy do systemu aukcyjnego. To, czego użytkownik nie widzi, to całe zaplecze techniczne. Najważniejszym elementem jest, oczywiście, system obsługujący platformę operatora.

Zarówno PPP, jak i Marketplanet stosują niemal identyczne oprogramowanie. Planując system elektronicznych zamówień, wybierano takie rozwiązanie techniczne, które będzie mogło być z powodzeniem stosowane zarówno w administracji publicznej, jak i podmiotach komercyjnych stosujących informatyczne systemy wspierające procesy zakupowe i logistyczne powiązane z systemami klasy ERP. Systemy te mogą wspierać relacje B2B (Business to Business), B2C (Business to Customer) oraz C2C (Customer to Customer).

Obie platformy oparte są na oprogramowaniu zaliczanym do grupy e-commerce. Oprogramowanie Marketplanet powstało w firmach Commerce One oraz SAP, a PPP w firmie SAP. Obaj producenci stworzyli rozwiązania, które w pewnym okresie były wspólnym produktem, lecz obecnie ponownie rozwijane są samodzielnie. Platforma Marketplanet oparta jest na najnowocześniejszym oprogramowaniu firmy Commerce

One – Commerce One 5.0 Suite, podczas gdy Polska Platforma Przetargowa korzysta z najnowocześniejszego oprogramowania mySAP SRM 3.0 firmy SAP AG.

Są to systemy skomplikowane technologicznie i zbyt kosztowne, aby stały się własnością poszczególnych jednostek administracji. Operatorzy zapewne musieli zainwestować we własne platformy średnio po kilkanaście mln zł (w przypadku PPP i Marketplanet).

Autorom opracowania nie jest znana technologia w jakiej opracowana jest trzecia platforma - Elektroniczna Platforma Przetargowa „e-przetarg.pl”.

W przewidywalnym czasie nie zanoszą się też, aby powstała platforma elektronicznych przetargów dedykowana dla administracji jako kolejny urząd centralny i np. była podporządkowana Urzędowi Zamówień Publicznych.

Koszty

To, co najbardziej różni analizowane platformy, to koszty „wynajęcia”. System jest dostępny po podpisaniu stosownej umowy między urzędem a operatorem. Dla każdego klienta negocjowane są indywidualne warunki finansowe.

Jednakże mimo różnych modeli kalkulacji ceny wykorzystania platformy wszyscy operatorzy tak ją kalkulują dla administracji aby łączna jej wysokość rocznie nie przekroczyła wartości 6.000 euro. Co pozwala na zlecenie takiej usługi „z wolnej ręki”.

Polska Platforma Przetargowa stosuje generalnie układ opłaty jednorazowej, która wynosi średnio ok. 1 proc. wartości planowanej aukcji. Przy umowie zawieranej do końca czerwca roczny koszt dla nieograniczonej liczby aukcji dla administracji publicznej i wszystkich jednostek podległych opłata wynosi do 6.000 euro. Z takiego rozwiązania skorzystało Opole. Chełm negocjuje na takich warunkach aukcje dla siebie i swoich 60 jednostek.

Z oferty PPP skorzystały dotąd: Urząd Miasta Warszawa, Urząd Miasta Opole, Urząd Marszałkowski w Zielonej Górze, Urząd Miasta Katowice, Urząd Miasta Łódź, Urząd Miasta Świdnica, Urząd Miasta Gdańsk. PPP przeprowadziło kilkanaście aukcji z wykorzystaniem certyfikatu kwalifikowanego podpisu elektronicznego po wejściu nowego Prawa zamówień publicznych w życie (pierwsza 30 marca 2004 r.), a ostatnio demonstrowało system na międzynarodowej konferencji w USA (ponad 8.000 uczestników).

Marketplanet, podobnie jak jego główny rywal, stosuje różne scenariusze opłat, z każdym indywidualnie precyzując rodzaj opłat, ich wysokość i sposób naliczania: ryczałt miesięczny z limitem zdarzeń, ryczałt miesięczny bez limitu zdarzeń, opłata abonamentowa za każdego użytkownika, opłaty transakcyjne (za przesłany dokument, za aukcję lub pakiet aukcji, proc. od wartości zamówienia, proc. od wartości aukcji, proc. od uzyskanej oszczędności w aukcji itp.). Dla orientacji, abonament miesięczny za jedno stanowisko (dostęp do aplikacji w trybie hostowanym) to kwota od 50 do 360 zł, w zależności od udostępnionej funkcjonalności: od prostego „zamawiacza” składającego zapotrzebowania z wcześniej przygotowanego katalogu, aż do profesjonalnego „zakupowca”, zarządzającego samodzielnie katalogami,

organizującego aukcje i przetargi czy administratora zarządzającego organizacją, przywilejami i tworzącego własne raporty, szablony dokumentów itp.

System Marketplanet stosowały dotąd Urząd Miejski w Szczecinie, Urząd Miasta Warszawa, Urząd Miasta Sopot a ostatnio Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie.

Elektroniczna Platforma Przetargowa e-przetarg.pl najmłodsza na rynku ma bardzo konkurencyjne ceny w stosunku do dwóch poprzednich i również kilka modeli kalkulacji ceny w zależności od wybranego modelu dostępu do platformy.

W przypadku zlecenia obsługi pojedynczych lub pakietu aukcji operatorowi e-przetarg.pl lub zarządzania aukcjami poprzez system wspomaganie zamówień stosowane są następujące formy rozliczeń: 20% od uzyskanej oszczędności (nie mniej niż 500zł), wynagrodzenie ryczałtowe za określony pakiet aukcji: do 4 aukcji – 1.000 zł netto za aukcję, powyżej 4 - 800 zł netto za aukcję lub wynagrodzenie ryczałtowe za czas użytkowania: 6.000 zł netto za rok. Przy zarządzaniu aukcjami poprzez własny moduł administracyjny wynagrodzenie ryczałtowe za roczny czas użytkowania – 9.000 zł netto bez ograniczeń ilościowych organizowanych aukcji. Do formy rozliczeń ryczałtowych dochodzi prowizja od uzyskanej oszczędności w wysokości 5%, do rozliczenia kwartalnego. Natomiast dla nowych użytkowników systemu dla pierwszej aukcji prowizja ta wynosi 0%. Operator gwarantuje, iż wzajemne rozliczenia będą tak prowadzone by suma opłat w skali roku nie przekroczyła dolnego progu stosowania ustawy PZP (6.000 euro). Ciekawostką jest możliwość bezpłatnej obsługi aukcji charytatywnej o określonym społecznym celu realizowanym przez miejscowy urząd bądź współpracującą z nim fundację dla klientów korzystających z ryczałtowych form rozliczeń.

System e-przetarg.pl stosowały dotąd: Urząd Miasta Tychy, Urząd Miasta Chorzów, Urząd Miasta Bytom, Urząd Miasta Piotrków Trybunalski, Starostwo Powiatowe w Świdnicy.

Zwykle oferenci nie ponoszą opłat za udział w aukcji. Ich koszty to opłaty za wystawienie kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

Nasze doświadczenia

Urząd Miejski w Szczecinie.

Przeprowadzono dwie aukcje 12 lutego 2004 r. jeszcze przed wejściem w życie nowej ustawy Prawo Zamówień Publicznych z 29 stycznia 2004 r.

Celem aukcji był zakup cyfrowej koparki czarno-białej na potrzeby Wydziału Obsługi Urzędu oraz taśm do streamera o pojemności 100 GB. W aukcjach zorganizowanych przez Biuro Zamówień Publicznych oraz Wydział Informatyki Urzędu Miejskiego wzięło udział 13 wyselekcjonowanych dostawców. W ciągu 85 minut licytacji przedstawili blisko 200 ofert cenowych (postąpięń). Aukcje przyniosły wymierne oszczędności. W ich trakcie uzyskano ceny niższe średnio o ok. 35 proc. od cen, które można byłoby osiągnąć za pomocą tradycyjnych procedur zamówień publicznych. Przeliczając to na pieniądze, Urząd Miejski w Szczecinie zaoszczędził ok. 15 tys. zł.

Sukcesem aukcji było nie tylko obniżenie cen zakupu, ale również znaczące skrócenie czasu zbierania ofert.

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie.

Dwie aukcje przeprowadzono 3 września 2004 r. każda a trzecią 7 grudnia 2004 r. Przedmiotem była dostawa i zakup sprzętu komputerowego (komputery, serwery, notebooki, drukarki, urządzenia wielofunkcyjne, skanery) oraz sprzętu biurowego (kserokopiarki, projektor multimedialny, aparaty cyfrowe). Każda z aukcji planowana była na 30 min z dogrywką, najdłuższa aukcja trwała ponad 2 godz. Po raz pierwszy platforma aukcyjna obsługiwała kwalifikowane certyfikaty wszystkich czterech polskich wystawców podpisów elektronicznych. W aukcji uczestniczyło łącznie 8 firm. Urząd zakupił zamawiany sprzęt taniej o średnio 22%. Osiągnięto łączną kwotę 232.300 zł przy cenie wyjściowej 298.300 zł netto. Koszt wynajęcia platformy MarketPlanet na trzy aukcje wyniósł 6.000 zł.

Konkluzja

Aukcje elektroniczne w jednostkach objętych zamówieniami publicznymi stawiają dopiero pierwsze, nieśmiałe kroki. W kolejnych latach należy się spodziewać lawinowego wzrostu ich liczby i jednostek je stosujących. Pewnie znikną też obecne ograniczenia – kwota 60 tys. euro, ograniczenie jedynie do dostaw oraz jedyne kryteria, jakim jest najniższa cena.

W kilkunastu dotąd aukcjach tylko raz zamawiający (SPEC Warszawa) korzystał z dwóch platform aukcyjnych, rozwiązań Polskiej Platformy Przetargowej i Marketplanet. Według **Jana Kurowskiego**, dyrektora Działu Zamówień Publicznych SPEC, korzystanie z platformy elektronicznej przy dokonywaniu zamówień publicznych jest jak najbardziej uzasadnione i będzie szeroko stosowane. Łatwość posługiwania się proponowanymi narzędziami, szybkość dokonywania zamówień, osiągane dobre ceny, przejrzystość procedur przemawiają na korzyść aukcji. Dla tak dużego podmiotu, jakim jest SPEC realizującego rocznie zamówienia na kwotę kilkuset mln zł poważnymi ograniczeniami są próg 60 tys. euro oraz wspólny słownik zamówień CPV.

Niemniej warto, aby każda z jednostek możliwie szybko, chociaż pilotażowo, przeprowadziła akcję, np. w obszarze informatyki, zakupu materiałów eksploatacyjnych lub biurowych. **W żadnej z dotychczasowych aukcji oszczędności nie były niższe niż koszty płacone operatorowi platformy aukcyjnej.**

Aukcja elektroniczna to dopiero preludium do prawdziwych korzyści możliwych do osiągnięcia dzięki zastosowaniu elektronicznych narzędzi wspomagających proces zaopatrzenia. Żeby utrzymać trwałe oszczędności, wynikające choćby z centralizacji zakupów, większej kontroli i możliwości zaawansowanego raportowania, niezbędne jest rozszerzenie systemu o aplikacje typu e-procurement.

Grzegorz Fiuk

gfiuk@plusnet.pl

Marek Dymek

marek.dymek@post.pl

Grzegorz Fiuk jest zastępcą dyrektora Departamentu Informatyzacji Resortu w Ministerstwie Finansów (od marca 2005 r.) wcześniej był informatykiem wojewódzkim w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie. W latach 1993 – 1999 był dyrektorem Wydziału Informatyki Urzędu Miejskiego w Szczecinie.

Marek Dymek jest zastępcą dyrektora ds. systemów oprogramowania Wydziału Informatyki Urzędu Miejskiego w Szczecinie. W latach 2000 – 2003 był dyrektorem Wydziału.